

1 Continuing our discussion of מנהג המקום, the גמרא tells us; בני חוואי נהגי דמפרשי חלה מארוזא - The people from חוואי had the מנהג to do חלה on dough made of rice, even though the הלכה is that חלה is only required from dough made of the five grains. רב יוסף said that a non-כהן should publicly eat this חלה to demonstrate that it is Halachically not חלה which would only be מותר for a כהן.

1 מנהג המקום...
 בני חוואי נהגי דמפרשי חלה מארוזא
Rice
 Even though חלה is only required from dough made of the 5 grains
 רב יוסף said...
 A non-כהן should PUBLICLY eat this bread!
 To demonstrate it is NOT חלה

2 רבי אבי asked from a Braisa which rules; דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה רשאי להתירן לפנייהם - Even if something is completely permissible, but the local custom is to be strict, we may not be lenient in front of the locals. Rav Yosef answered that רב חסדא said כותים - this rule only applies to כותים, and similarly uneducated people, who are more likely to become confused if we are lenient, and might be lenient even where it contravenes הלכה.

2
 אביי ברייתא:
 דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה רשאי להתירן לפנייהם!
 רב יוסף רב חסדא said...
 This rule only applies to כותים
 Who are more likely to become confused

3 The גמרא challenges רב חסדא's חידוש from a ברייתא that says, the חכמים would not be lenient against local practice in places where they did not allow brothers to bathe together because one might bathe with a sister's husband, or in places where they did not allow wearing loose fitting shoes because they might fall off and be carried on Shabbos, or in places where they did not sit on benches of גוים on שבת because it looks like מוקח וממוכר. The חכמים were not lenient about these practices in front of the locals, even though they were ישראלים - indicating that the rule of not being openly lenient with local practice applies to all, not only to כותים?!

3
 ברייתא:
 The חכמים were not lenient against local practice...
 In places they, Did not allow brothers to bathe together
 In places they, Did not allow wearing loose fitted shoes
 In places they, Did not sit on benches of גוים on שבת
 One might bathe with a sister's husband
 They might fall off and be carried on שבת
 It looks like מוקח וממוכר
 ...Even though they were ישראלים?!

4 The Gemara answers;
 בני מדינת הים נמי כיון דלא שכיחי רבנן גבייהו ככותים דמו -
 תלמידי חכמים among them, and were therefore unlearned like כותים
 and likely to apply leniencies even where they should not be applied.
 Regarding the people who separated חלה from rice, רב אשי suggests that if most of them eat rice bread, we should not be lenient in front of them, because
 דלמא משכחא תורת חלה מינייהו -
 They might forget the מצוה of חלה entirely.
 If most of them eat grain, we should demonstrate that a non-כהן may eat this חלה from rice bread, because
 - דילמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור
 They might separate חלה from dough that is really חיוב on dough that is not, or vice versa, which would not be valid, and they would be eating טבל.

5 The Gemara continues with another מנהג:
 כי אתא רבה בר בר חנה אכל דאייתרא -
 When Rabba bar bar Chanah moved from ארץ ישראל to בבל he continued to eat a certain stomach fat that people in בבל were נהג not to eat.
 רבה בר בר רביה בריה דרב הונא and רב עוירא סבא once visited, רבה בר בר רביה covered it up, in effect treating them like כותים in front of whom one should not be lenient against local practice.

6 The Gemara asks how רבה בר בר חנה was allowed to be lenient, when our משנה says;
 - נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם
 You have to accept the חומרות of the place you go to?
 The Gemara gives two answers:
 First, when going from ארץ ישראל to בבל one may keep his חומרים because the חכמים of בבל are כפוף - subordinate to the חכמים of Israel.
 Second, if one is דעתו לחזור - plans on returning to his original place he can retain his customs בצנעה - in private.

4 בני מדינת הים נמי כיון דלא שכיחי רבנן גבייהו ככותים דמו

... suggest. רב אשי.

If most eat RICE bread	If most eat GRAIN bread
We should NOT be lenient	We should DEMONSTRATE
דילמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור	דילמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור
Or vice versa	Or vice versa

5 כי אתא רבה בר בר חנה... אכל דאייתרא

He continued to eat a stomach fat that people in בבל were נהג not to eat

רבא בריה דרב הונא and רב עוירא סבא visited, he covered it up!

6 ?

נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם

1st	2nd
From ארץ ישראל to בבל one may keep his חומרים	דעתו לחזור he retains his חומרים בצנעה
The חומרים of בבל are כפוף to the חומרים of ארץ ישראל	

7 Even though רבה בר בר חנה ate these fats, he would not allow his son to eat them.
 He said to him;
 אני שראיתי את ר' יוחנן שאכל, כדאי הוא ר' יוחנן לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו -
 I, who have seen ר' יוחנן eat this, may rely on him, both in his presence and not in his presence.
 אתה שלא ראית אותו לא תאכל בין בפני בין שלא בפני -
 You have not seen him eat this. Therefore, do not eat it in my presence or not in my presence.

7

did not allow his son to eat these fats

He said...

אתה	אני שראיתי
שלא ראית אותו	את ר' יוחנן שאכל
לא תאכל	כדאי הוא ר' יוחנן
בין בפני	לסמוך עליו בפניו
בין שלא בפני	ושלא בפניו

8 However, regarding the ספיחי כרוב of eating כרוב, the after growth of cabbage during שמיטה in ארץ ישראל, רבה בר בר חנה related that רבי יוחנן בן אלעזר was told by his Rebbe;
 I, who saw ר' שמעון בן יוחי eat it, may eat it in בפניו ושלא בפניו, but you may only eat it בפני, but not בפני בפני.

8

Regarding ספיחי כרוב during שמיטה

After growth of cabbage

כי רבי יוחנן בן אלעזר was told by his Rebbe...

You did not see	I, who saw רשב"י eat it
May eat it בפני	May eat it בפניו
But NOT שלא בפני	ושלא בפניו

9 מאי רבי שמעון? - Where do we find ר"ש permitting after growth of שמיטה cabbage?
 In a Braisa, ר"ש says that ספיחי כרוב are מותר because the roots never disappear in the ground, and are never כלה לחיה מן השדה - unavailable to animals in the field, and therefore, never have a מצוה of בעור.
 The חכמים agree in principle. However, גזרינן ספיחי כרוב אטו שאר ספיחי דעלמא - They are strict with after growth of cabbage, so that people not be lenient with after growth of other vegetables whose roots do not stay in the ground.
 לא גזרינן ר"ש.

9

מאי רבי שמעון?

כריתא:

ספיחי כרוב during שמיטה

חכמים חסר	רבי שמעון מותר
גזרינן ספיחי כרוב אטו שאר ספיחי דעלמא	The roots never disappear, and are never כלה לחיה מן השדה ביצור ממצוה No

10 The Gemara now returns to that which the Mishnah said;
 - ההולך ממוקום שעושין למקום שאין עושין
 If a person goes from a place where they do מלאכה to where they do not,
 - או ממוקום שאין עושין למקום שעושין
 Or, from a place where they do not do מלאכה to where they do,
 - נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם
 He must observe the more stringent practice, and not do מלאכה.
 - ואל ישנה אדם מפני המחלוקת
 One should not act differently than the local custom, because acting differently might cause strife.
 The Gemara asks that this is an inherent contradiction, because if he goes from a place that does not do מלאכה to a place that does, he will have to be strict and avoid מלאכה, which would be a deviation from the המקום?

10 *מלאכה*

ההולך ממוקום שעושין למקום שאין עושין
 או ממוקום שאין עושין למקום שעושין

נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם ואל ישנה אדם מפני המחלוקת

?

ממוקום שאין עושין - למקום שעושין...
Should do מלאכה **?** *Not do מלאכה*
 חומרי מקום שיצא משם / מפני המחלוקת

11 The Gemara gives two answers:
 First, אמר אביי ארישא - The statement about not deviating from the המקום because of מחלוקת, is only talking about the case where a person came from a place where they do מלאכה to a place where they do not do מלאכה, where the strict practice conforms to המקום.

11 *אמר אביי ארישא*

ההולך ממוקום שעושין למקום שאין עושין
 או ממוקום שאין עושין למקום שעושין

ואל ישנה אדם מפני המחלוקת

12 Second, רבא אמר... אין בזו מפני שינוי המחלוקת, מלאכה in a place where people do מלאכה will not cause מחלוקת, because most people who see him not doing מלאכה will just assume he's idle - not because he is being strict - but because he has no work to do.

12 *רבא אמר*

ההולך ממוקום שעושין למקום שאין עושין
 או ממוקום שאין עושין למקום שעושין

אין בזו מפני שינוי המחלוקת
 People will just assume
כמה בטלני כיון בשוקא